

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četrt leta D 22.50, mesečno D 7.50, za inozemstvo D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 25. novembra 1922.

STEV. 138.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna štev.	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—
-----------	------------

Mir ljudem na zemlji.

Na zelenih bregovih ženevskega jezera se je sestala orijentska konferenca, ki jih je dala glavno obeležje Kemalova zmaga. Ker ta zgodovinski sestanek evropskih državnikov pomeni za Jugoslavijo izredno važen dogodek, ki bo uplival najbrže za daljšo dobo na njeno zunanje politično usodo in na njene notranje prilike, se moramo tudi mi z njim pečati in hočemo najprej eksponirati najnovejši potek dogodkov, ki so se odigrali neposredno pred otvoritvijo konference. Ko je še divjala grško-turška vojska, so bile naše simpatije, ako moremo v ožji slovenski domovini o njih govoriti, deljene. Mi smo ponovno povdarili nevarnost Kemalovih uspehov za usodo Balkana in vse zapadne Evrope, ker smo venomer skušali ostati v razsežnem okvirju svetovnega boja med boljševizmom in med evropskim meščanstvom. Ta polet misli je odseval iz angleškega tiska, ki mu je bil vzor Lloyd George, in ki je s skrbjo motril razdiralno delo ruskih sovjetov na indijskih, afganistanskih, perzijskih in turških mejah ter njegovo dosledno ofenzivo proti britanskemu imperiju. Kdor se zaveda, da je čutili v angleškem časopisju utrip srca zemeljske oble, kajti kdo se sicer zanima za kitajske lakote in strašne morske orkane v daljnih oceanih, je v angleški opreznosti videl edino-le dalekovidno politično smer, ki zagrabila v jedru vsak svetovni pojav, ker ga pač mora. Zato smo odobraval politiko Lloyd Georgea, ki je odkrito kazal svojo nenaklonjenost angorski vladi, in v njegovem početju nismo videli samo poskusa, da Britanija zavlada nad valovi Helesponta, ampak v večji meri globoko zamišljeno akcijo proti boljševizmu, ki je bila v interesu vse zapadne Evrope. Ko se je prevelika dalekovidnost temu duševnemu velikanu in filozofu izkopala grob v konservativnem angleškem narodu, ki se je za varno najbližjo bodočnost odrekal morda varnejši prihajajoči bodočnosti, se nam preokret v angleški politiki ni zdel srečen. Lloyd George pa je sam povzročil svoj padec, kot svojčas Clemenceau, ki se je preveč povzpela na diktatorsko mesto in je preveč začel briskirati parlament, na kar so mase takoj instinktivno odgovorile z nezakupnico pri volitvah, v kateri so zmagali konservativci. Za francosko politiko se nismo mogli posebno navdušiti, ker je imela pri svoji naklonjenosti za angorsko vladu po našem mnenju preozek koncept. Francija, ki je pač doživela v svoji orijentski politiki mnogo razočaranj od strani angleškega konkurenta, ki pa je vendar večja nasprotnica boljševizma kot Anglija, je v svoji ljubosumnosti šla

predaleč, ko se je postavila na stran Turkov, ki so strmoglavili sevreško mirovno pogodbo, njenega otroka. Ali zmagala je zaenkrat in Poincaré je premagal Lloyd Georgea, čeprav bo morda zgodovina drugače sodila.

Orientska konferenca hoče rešiti problem Kemalove zmage pod francoskim vodstvom, kajti zdaj je Anglija krenila na pot popustljivosti in se je približala Franciji. Turčija pa dviga glavo in govori samozavestno, oprta na revolucionarni svet tja do Vladivostoka in do Indije. Mi smo v poteku teh dogodkov deloma opustili angleško stališče, ko smo odklonili oboroženo pomoč proti Turkom. To je bilo pravilno, ker je Anglija po svoji stoletni navadi zopet skušala poslati druge narode na bojišča in je obljubljala v prvi vrsti samo finančno podporo. Izgon Turkov iz Evrope je bil tako zelo v angleškem interesu, da smo pričakovali na angleški strani več požrtvovalnosti. Naše simpatije za angleško doslednost so se nekoliko ohladile; ali zato ne smemo pasti v drugi ekstrem, in zdi se nam, da dr. Ninčič uspešno drži pravilno srednjo linijo in da vstraja na tem, da ne more biti govora o evropski restavraciji otomanskega cesarstva. Kajti mi hočemo po dolgoletnih vojskah živeti mirnejše življenje in odklanjamo neljube sosedbe. Po našem vtisu pa bo uspeh lausanske konference zopet skrupulo, ki bo samo začasno ugodilo nasprotja v Orientu, in najbrže se še ne bodo uresničile globoke občutene besede švicarskega zveznega predsednika, ki jih je izpregovoril pri otvoritvi konference, da je trdno prepričan, da se na švicarskih tleh poraja mir ljudem na zemlji.

Anekdota.

Lloyd George je oktobra meseca pri svečani otvoritvi novih uradnih in skladišnih poslopij v londonskem pristanišču izpregovoril govor, ki kljub naraščajoči brezposelnosti v Angliji odkriva silno močan optimizem glede obnove angleške trgovine in ki obenem priča o tako originalnem in naravnost epsko zasnovanem načinu izražanja misli, da zelo spominja na nesmrtno dikejo Charlesa Dickensa. Zato hočemo čitatelju v dobesednem prevodu podati izvajanja britanskega državnika, ki smo jih te dni čitali v gospodarski reviji »The British Empire and Overseas Journal and Directory of Commerce«. Lloyd George je dejal:

»Časi so bli slabi. Bila je depresija. To je bilo neizbežno po veliki katastrofi vojske. Mi nismo mogli napraviti vseh tistih tisočev milijonov, ne da bi zdaj imel občutek izčrpanja. Vendar sem vesel, ko vidim, da naš narod temu občutku kljubuje s takim mirom, s tako odločnostjo, s takim čutom vzajemnosti in s takim odklanjem kričavosti, kot je to vedno storil. Mi počasi okrevamo. Mi trgujemo na veliko za druge dežele in trpimo, ker so menični tečaji neugodni, vendar me veseli, ko vidim prihajati stalno, močno strujo izboljšanja. Oseka, ki se je odmaknila na visoko morje, zapustivši za seboj peščene čeri in kupe blata, se zopet vrača, in klima vedno bolj narašča. Vi lahko vidite njeno vračanje. Zares se vrača. Pazite, in videli boste, da se dviga kli-

ma. V zadnjih šestih mesecih je, kot sem poučen, uvoz londonskega pristanišča za 7 odstotkov boljši kot je bil v odgovarjajočih šestih mesecih lanskega leta. Važnejša okolnost, izvoz pa je za 15 odstotkov boljši. (Pri trjevanje.) Bodimo dobre volje; držimo kvišku srca! Trgovina se popravlja — jaz zamorem to čuti, jaz zamorem to videti. Popravlja se počasi, kar je po mojem mnenju dobro. Ni to prevara; to je naravna rast. Ni to bežen val plime; ampak to je baš plima, ki prihaja in pri tem naravno valovi. To je boljše. To je močnejše in bolj služi domovini. Ali že prihaja, in potem bo imelo londonsko pristanišče boljše čase. Ni luke na svetu, ki bi se mogla danes ponašati s takim rekordom. To je prednjaštvo, ki ga bodo bodoča leta še povečala in prekosila, in veseli me, da imam pri tej priliki čast in predpravo, da stojim tukaj in odvarjam danes poslopja, katera bodo središče delavnosti pristanišča, ki je ponos vsega našega plemena v vseh zemljah.«

Delovanje

Urada za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani v letu 1920/1921.

(Iz »Obrtnega Vestnika«.)

Medtem, ko je bila leta 1919/20 ena glavnih nalog urada preskrbeti obrtnike s surovinami, da so mogli svoj obrat vzdrževati, se je v letu 1920/21 tozadevno uradno posredovanje zelo omejilo.

Leta 1920 potom urada ustanovljena in že registrirana »Nakupovalna in prodajalna zadruga za obrtnike v Sloveniji«, ki naj bi bila engros nakupovalnica, sploh ni pričela z delovanjem, deloma radi nesigurne konjunktore, največ pa, ker je bilo možno surovine pri trgovcih po konkurenčnih cenah nakupiti.

Stavbena obrt je bila s cementom in apnom v zadostni meri založena, tako da je urad radi premajhnega povpraševanja zidarskih mojstrov in stavbenikov lahko odstopil od pogodbe, po kateri mu je trboveljska premogokopna družba po nižani ceni dobavljala 10 do 12 vagonov mesečno cementa in apna. Svoje delovanje je omejil samo na posredovanje v posameznih slučajih.

Istotako posredovanje pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah in pri jeklarni v Ravnah glede železa in jekla ni bilo več tako živahno kot prejšnje leto, vendar je preskrbel urad za stavbeno obrt 10 vagonov različnega betonskega železa, ki ga je porazdelil med manjše podjetnike.

Za »Zvezo lesnih domačih obrti v Ribnici« je naročil pri jeklarni v Borovljah 5000 kg raznovrstne žice ter 10.000 kg valjanca pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah.

Pomanjkanje koksa je bilo še vedno veliko. Zato je urad še vedno dobavljal za kovače mesečno 2 do 3 vagone kovaškega premoga iz premogovnika v Hrastovcu pri Poljčanah in v Stranica pri Konjicah.

Istotako je sodeloval pri otvoritvi tvornice za izdelovanje kisika tvrdke Vojnovič & Cie. na Viču pri Ljubljani, ki se je pri naših obrtnikih že dobro vpeljala. Ker imamo na razpo-

lago dovolj vodnih moči, je zmožna po konkurenčnih cenah z vsako množino takoj postreči.

Da odpomore popolnemu pomanjkanju surovin za ščetkarje, je urad tudi v tem letu kupil na javni licitaciji, ki je bila pri šumski upravi v Deliblatu dovoljena od ministrstva za šume in rudnike, vso razpoložljivo djipovino.

Med mizarje je porazdelil še ostalek v letu 1920 preostalega lesa okroglo 1500 m³ po cenah, ki so bile do 50% nižje od dnevnih. Sicer so bili mizarji v tem letu s surovinami dobro založeni ter tudi popolnoma z delom zaposleni.

Kamnosekom in stavbenim mojstrom je urad posredoval pri dobavi smodnika. Koncem leta je to direktno posredovanje opustil, ker je bila med tem časom dovoljena prodaja starim založnikom, ki imajo svoja skladišča za smodnik.

Uradu se je posrečilo po izredni nizki ceni nakupiti večjo množino svinca, ki ga je pustil v topilnici v Litiji predelati v svinčeno glajenko. Tako je lončarje in pekarje vsaj za silo preskrbel z glajenko, ki jo je takrat zelo primanjkovalo.

Čipkarski domači industriji je urad posvetil v preteklem letu vso svojo skrb. V Ljubljani se je ustanovila »Osrednja čipkarska zadruga«, ki fungira kot centrala 10 manjših zadrug po deželi. Osrednja čipkarska zadruga prevzema in daje naročila malim zadrugam ter skrbi za razprodajo čipk v tu- in inozemstvu. Urad je izposloval pri predsedstvu pokrajinske uprave za Slovenijo, da je dobila zadruga brezobrestno posojilo, da je mogla začeti z obratovanjem. Zastopnik urada se udeležuje vsakotredenskih sej zadrug ter gre isti v vsakem oziru na roko. Za zadrugo je urad naročil na Češkem večjo množino najfinejšega lanenega sukanca ter oskrbel vse ocarinjenje. Da je dosegel kar najugodnejšo ceno za sukanec, je zastopnik urada osebnostno interveniral pri laneni komisiji v Pragi, Trutnovu in pri dobavitelju. Ker je prospeh čipkarske domače obrti ponajveč odvisen od izvoza v inozemstvo, je urad poizvedel za inozemske odjemalce ter je upati, da bo zadruga v letu 1922 imela naročila iz Francoske, Holandske, Anglije in Amerike.

Dobava orodja in strojev.

Poleg preskrbe surovin je urad posredoval pri nakupu 6 patent strojev za izdelovanje črevljarjskih žrebčev, 3 »Ajax«-kladivov, 4 aparatov za avtogensko varenje, 2 frez, 5 lokomobil, 2 okroglih škarij za kleparje, 1 horizontalnega vrtnega stroja za štančanje ščetk, 1 stroja za striženje krtač in 6 elektromotorjev, 5 pekarskih strojev, 5 mesarskih strojev, 20 kompletnih garnitur mizarskega in črevljarjskega orodja in 10 črevljarjskih strojev.

Splošno pospeševanje.

Leta 1920 je urad podvzel inicijativo, da se je osnovala »Tovarna klubov Šešir d. d. v Škofji Loki«. Podjetje je končano, ter obratuje. Uradna pisarna je šla tudi že ustanovljenemu podjetju v vseh ozirih na roko, kakor: glede nakupa strojev, preskrbe strokovnih predelavcev iz inozemstva, pri nakupu surovin, zidanju

itd. Z ustanovitvijo klobučarne je urad dosegel svoj namen: ohranitev stare klobučarske domače obrti v Škofji Loki, zaposlenost domačih klobučarjev ter preskrba istih potom domačega podjetja s polfabrikati.

Lansko leto osnovana Puškarska zadruga v Kranju se je ugodno razvijala. Da ji je bilo to mogoče, je urad za pospeševanje obrti izposloval potom predsedstva pokr. uprave za Slovenijo večje brezobrestno posojilo, ki ga je izplačala gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani. Puškarna se je zavezala, da porabi svoj prebitek, ki odgovarja višini prejetega državnega brezobrestnega posojila, v prvi vrsti za plačevanje amortizacijskih obrov, eventuelni presežek pa izključno v dobro puškarnem, ki so se naselili in delajo v puškarski obrti v sodnem okraju Kranj. Urad ima v zadruzi glasom tozadevne pogodbe kontrolno pravico.

Poleg izposlovanja brezobrestnega posojila je urad dovolil delovodji puškarni podporo v svrhu izpopolnenja svojega znanja v Suhlu na Turinškem, kjer je bil že v mirnem času zaposlen v večjih puškarskih industrijskih podjetjih.

Kar se tiče lončarske obrti, urad vsled pomanjkanja kredita še ni mogel postaviti že dolgo nameravane lončarske peči v Mlaki pri Komendi, vendar še vedno vzdržuje pri okrajnem glavarstvu v Kamniku svoje stavbeno dovoljenje. Da bi sistematično dognal kakovost in uporabnost naših glin, si je pustil urad doposlati glin iz cele Slovenije, ki jih je strokovni učitelj za keramiko preizkusil ter o uspehu interesente obvestil.

Izgledi kapitalizma.

Znani socijolog Werner Sombart je v razgovoru z urednikom dnevnika »Prager Presse« podal prognoze o izgledih kapitalizma, ki se nam zdi tako zanimiva, da jo v naslednjem prinašamo v prevodu. Sombartovo mnenje se glasi tako-le:

Zelo se motimo, ako domnevamo, da si gospodarski sistemi sledijo tako, da eden nadomesti drugega. Pač pa obstoji razvojni zakon, ki se izraža v tem, da je vsaka sledeča doba bogatejša na gospodarskih sistemih in na gospodarskih oblikah. Kot ne bosta izumrla rokodelstvo in individualno posamezno gospodarstvo, tako tudi kapitalizem ne bo izumrl, pač pa ga bodo dopolnile in obogatile nove gospodarske oblike in novi gospodarski načini.

Bodočnost bo po Sombartovem mnenju vsebovala tako posamezno gospodarstvo, rokodelstvo, socijalizem, kot tudi kapitalizem v različnih kvantitetnih razmerjih. Kapitalizem se bo preosnoval in se bo deloma razvil v socijalistične oblike. Ali pričakovati moramo, da se bodo istočasno vedno porajale nove povsem kapitalistične oblike.

Od proletarijata Werner Sombart ne pričakuje nobene nove kulture. Kajti proletarijat po njegovem mnenju ni nobena kultura ustvarjajoča sila. Tudi višja izobrazba tega dejstva ne more izpremeniti. Kajti baš intelektualnost je uničila našo kulturo. Izobrazba širi kulturo, ampak ne more je poglobiti. Edini izhod bi bil, ako bi privedli mase nazaj k grudi.

V bodočnosti bodo igrala veliko vlogo skupna gospodarstva, državni obrati, državni trusti, mešana podjetja z udeležbo države in predvsem zadrugištvo. Prišlo bo do izpremenjenih kapitalističnih podjetij, do celovitega socijalizma.

Nove oblike so pa samo takrat mogoče, ako je na katerikoli način trg osiguran. Dokler pa gre za izravnavo med ponudbo in povpraševanjem, je potreben podjetnik. Ako je trg stabiliziran, in ako je tehnika v eni obrtni panogi že mehanizirana, tedaj šele lahko odpade podjetniškova funkcija. V tem trenutku bo obrat zrel za prehod k drugim oblikam.

Lahko statuirano pravilo, da je mogoče, obravnavati tukaj narezana vprašanja samo od primera do primera. V vsaki pokrajini, v vsaki državi, v vsakem kraju je treba pose-

bej ugotoviti, ali je tako normativiranje dopustno. Sicer pa pomeni vsako normativiranje napredek socijalistične misli. Vsak zakon, ki zadeva zaščito delavstva, vsaka omejitev cen pomeni poseganje v ta naravni razvoj.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

57. Naša produkcija in poraba umetnega gnojila.

Od umetnega gnojila produciramo v naši državi kalcijev cianimid, kalcijev superfosfat ali enostavno superfosfat, kostno moko, izmaščene ocvirke od masti, melasne ostanke pri predelavi v alkohol, saturacijsko blato, vode pri izdelavi škroba ter tomaževo-martinovo žilindro. Poleg tega bi lahko izdelovali tudi umetno gnojilo iz krvi, mesa, blata itd., vendar ga za sedaj nikjer ne izdelujemo.

Kalcijev cianimid izdelujemo v tovarnah v Dugom Ratu pri Omišu in pri Šibeniku v Dalmaciji ter v Rušah pri Mariboru. Producerska kapaciteta je preko 10.000 vagonov na leto, vendar se pri nas ne uporabi niti 1 odstotek. Kalcijev cianimid je azotno umetno gnojilo, ki bi moralo povsod v poljedelstvu nadomestiti uporabo čilskega solitra. V novo osvobojenih krajih se je pred vojno začel uvajati kalcijev cianimid, pa je vojna prekinila uvajanje. V Srbiji se niso s tem delali niti poskusi. Vsled tega so naše tovarne prisiljene, da iščejo tuje konzumente, ter so primorane, ako jih ne najdejo, ker se je število takih tovarov v inozemstvu zelo pomnožilo, ustaviti delo. Visoke cene žita povzročajo, da je kmet zadovoljen s takim donosom njiv, kakor pride sam po sebi, ter se ne briga zato, da bi ga potom gnojenj azotnim gnojilom še povečal. Velika škoda bi bila, ako bi to dokuržiralo tovarne, da bi opustile to fabrikacijo, ker se bo s povratkom v normalne razmere tudi naš kmet spomnil umetnih gnojil. Za sedaj bi moralo ministrstvo za kmetijstvo povsod prirediti tečaje o uporabi cianamida ter potom nazornega pouka pripraviti kmeta h koristni uporabi cianamida.

Iz kalcijevega cianamida se izdeluje sedaj v inozemstvu amonijak in azotna kislina, to so predmeti, ki igrajo v narodni obrambi in v rastlinski prehrani ogromno vlogo tako, da je na njihovi produkciji v tuzemstvu enako interesirana in narodna obramba, kakor tudi njena glavna opora, namreč poljedelstvo.

Iz teh razlogov bi morala država posredovati, da bi se v sredini države takoj zgradile tovarne, ki bi predelavale kalcijev cianimid v amonijak in azotno kislino. Amonijak se uporablja v poljedelstvu v obliki amonijevega sulfata, amonijevega nitrata; azotna kislina pa v obliki kalcijevega nitrata.

Naše tri tovarne v Koprivnici, Hrastniku in Subotici lahko izdelajo okrog 10.000 vagonov kalcijevega superfosfata, od katerih se je okrog 20 odstotkov uporabljalo v tuzemstvu, ostanek pa se je izvažal. Največ so porabile one latifundije na Madžarskem, katere so bili vzeli v zakup Budimpeštanski zakupniki v svrhu eksploatacije, ter so jih trgovsko tudi racionalno eksploitali. Sedaj tega ni več. Na Hrvaškem in v Slavoniji je kmet gnojilo zelo malo uporabljal. V Bački pa ga je nemški kmet začel uporabljati, kakor tudi slovenski kmet, vendar pa ga sedaj malo rabi iz razlogov, ki smo jih navedli glede kalcijevega cianamida. Konzum tega umetnega gnojila je sedaj padel tako, da znaša pod 5 odstotkov produkcijske zmoglosti. Od prevrata do 1919-1920 tovarne niso mogle dobiti fosforita (alžirskega, tuniškega ali floridskega) ter so bile primorane predelevati kostno moko, ki preostane, kadar se iz kosti izvleče mast in klej. Fosforiti so se pri nas odkrili v okoličini Rtnja, vendar ležišča niso preiskana. Velik interes našega poljedelstva bi bil, da se prične z detalj-

nim raziskovanjem tega zemljišča, da bi se ugotovila možnost eksploatacije ter da bi se pri pozitivnem rezultatu tudi pričelo z eksploatacijo.

Naš največji poljedelski interes bi bil, da se prične čim močnejša agila-cija med narodom, da se čim preje uvede gnojenje zemljišč s superfosfati in sedaj v Srbiji tembolj, ker trpi dežela vsled pomanjkanja živine ter nima dovolj hlevnega gnojla.

Kostno moko pridobivajo naše klejne tovarne kot odpadke pri izdelavi kleja. Ta moka se da direktno uporabiti kot gnojilo, uporabljajo jo pa tudi tovarne superfosfatov. Razmaščeni ocvirki se izdelujejo iz ocvirkov pri izvoznih klavnicah, vendar se doma ne uporabljajo, marveč se jih prodaja v Italijo.

Stinnes in stabilizacija marke.

Četrta obletnica nemške revolucije je minula v Berlinu tiho, brez vsake ceremonije. Največji berlinski dnevniki se niso na obletnico niti spomnili, kar nam najlepše priča o neprivlačnosti, katero gojijo gotovi meščanski krogi do onih dogodkov. Vendar je ta obletnica zadobila letos posebno važnost zbog govora, ki ga je imel Hugo Stinnes pred gospodarsko — in finančno političnim odborom drugega gospodarskega sveta. Dasi sta bila ta govor, kakor tudi mednarodna debata zaupna, se je vendar prav kmalu zaznalo o izjavah, ki jih je podal ta znani industrijski magnat.

Govorec o stabilizaciji marke zahteva Stinnes odločilnega dela: mi ne mislimo podvzeti sedaj nobenih takih mer, ki bi nas tekom treh do šestih mesecev privedle v še slabše stališče nego je ono, v katerem se nahajamo danes; želimo si rešitev vprašanja, ki bo res stalna, trajna! V prvi vrsti želi Stinnes v nemškem gospodarstvu več produktivnosti in čim večje razpečevanje nemških produktov v inozemstvo. Prvi predpogoj za življenje Nemčije je po Stinnesu čezmerno delo; celo vrsto let, deset, petnajst let, bo morala Nemčija brez dvoma delati, dve uri na dan več, da zviša svojo produkcijo tako, da bo mogla živeti in da ji bo preostalo nekaj še za reparacije. Ljudje, pravi Stinnes, izključeno je izgubiti vojno in pri tem še skrajšati delavni čas za dve uri. Obdržite lahko tudi osemurni delavnik, toda delati morate nadure ne da bi zaio zahtevali kako odškodnino in to tako dolgo, da si ustvarite delovno plačilno bilanco, da si pridelite toliko kolikor potrebujete za življenje, a da si vrhu tega prihranite še toliko, kolikor je neobhodno potrebno za stabilizacijo marke in za plačilo reparacij. Pred vsem zahteva tedaj Stinnes več dela. S tem bo zadobilo inozemstvo zaupanje do Nemčije ter bo dovolilo kredite, ki so potrebni za stabilizacijo, ter za izplačilo vseh reparacijskih upnikov. Stinnes je celo mnenja, da bi po podaljšanju delavnega časa Francija zaupustila rensko pokrajino.

Ob obletnici revolucije zahteva tedaj Stinnes podaljšanje delovnega časa za dve uri, z utemeljitvijo, da ne vidi drugega izhoda iz te zagate razen tega. Vihar ki je nastal zbog tega v taboru socialistov je pač razumljivo. Socialdemokratsko delavstvo simbolizira revolucijo s pridobitvijo osemurnega delavnika. Dasi je povečanje produkcije splošno, se vendar ne sme prezirati ta psihološki moment. V notranje političnem boju Nemčije se je izvršila zelo značilna sprememba parol. Premda se je dosedaj vršil boj glede izpolnitve, se delijo sedaj v tabore na eni strani v one ki propagirajo podaljšanje delovnega časa in drugi, ki zahtevajo samo stabilizacijo marke. V Nemčiji imajo sedaj kakor je to že pred časom izjavil nek znani ekonomist, inflacijske in stabilizacijske stranke. Strokovnjaki, ki se nahajajo v stikih z levico so prepričani, da bi se dalo z delavstvom razgovarjati, ako bi se mu za podaljšanje osemurnega delavnika nudilo kak pozitiven ekvivalent ako bi se računalo v prid državi vse nadurno delo in to tako, da bi se dotično nadurno delo uporabljalo za stabilizacijo valute, ako bi se tedaj preprečilo, da bi šel ves dobiček ki bi izviral iz tega nadurnega delavnika žepe bogatih in-

dustrijev. Toda o tem ni omenil gospod Stinnes niti besedice in zato so naleteli njegovi predlogi na velik odpor.

Delavstvo očita industriji, da bi moglo postati delo intenzivnejše, ako bi se posvečalo produkcijskemu aparatu več pozornosti, sedaj je zel zanemarjen. Politično važnejši so ugovori, katere uveljavlja »Vorwärts«. Nasprotniki politike za izpolnitev tako piše socijalnodemokratsko centralno glasilo, bi morali vedno oklanjati izpolnitev, ker se s tem izčrpa narodno premoženje. Sedaj pa propagirajo za izpolnitev ker bi ta šla na račun delavne moči naroda. S tem zabranjuje prednost, ki je zajamčene Nemčiji po verselskem mirovnem dogovoru. V XIII. delu tega pakta, ki govori o delu, se v resnici ugotavlja, da je svetovni mir mogoč samo na podlagi socialne pravičnosti, nadalje se v 427 smatra kot nujno potrebno, da se osemurni delavnik uvede vsespovsod, kjer ni še v veljavi, ta določila so pravi, »Vorwärts« pogodbeno določene garancije proti zaščitjenju nemškega naroda, garancije, ki izključujejo vsako tako reparacijo, ki bi presegala produktivno zmoglost Nemčije. Gospod Stinnes pa ne najde nič bolj potrebnega nego, da nudi antanti možnost ukinitve teh garancij. Kakor se vidi, je udaril gospod Stinnes takrat na napačno struno. Nemško delavstvo ne bo žrtvovalo socialnega simbola revolucije, ako ne zadobi gotovost, da pripade sad njegovega napora v korist države same.

izvoz in uvoz.

Izvoz moke iz Češke. Pri posvetovanju zastopnikov mlinske industrije je bilo sklenjeno, naj se dovoli izvoz moke, ker so skladišča z moko prenapolnjena.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Pocenjenje kože na Madžarskem. — Vsled padca cene kože na mednarodnem tržišču so znižali madžarski tovarnarji cene podplatov za nadaljnjih 12 odstotkov, gornjim delom za 10 odstotkov, chromovim kožam za 50 K. Na madžarskih tleh se nahaja mnogo robe iz Češkoslovaške.

Znižanje cen vinu v Čkoslovaški. V Češki in Moravski se je prošli teden vinska kupčija zboljšala, kr so se cene nekoliko znižale. Na vinskih tržiščih Slovaške in Podkarpatske Rusije pa vlada dalje stagnacija, ker vinski produkti in trgovci nočejo popustiti v cenah.

Industrija.

»Alko«, medicinalni konjak z modro zvezdo je proizvod prvovrstne kakovosti domače produkcije, ki se lahko meri z vsakim inozemskim proizvodom, dasi je cena precej nižja, kakor za drag denar uvoženega blaga te vrste. Fin v okusu in aromi bo gotovo žel priznanje vsakega poznavalca in ljubitelja zlahtne kapljice, obenem pa izpolnil naloge, katere stavi na konjak bolnik. Omenjeno znamko našim trgovcem in naši javnosti toplo priporočamo, ker tako ne pridejo samo poceni do dobrega blaga, temveč podpirajo osamosvojitve našega gospodarstva tudi na tem polju.

Tvornica za portlandski cement se osnuje v Livnem v Bosni. — Delniška glavica znaša 6 milijonov kron.

Denarstvo.

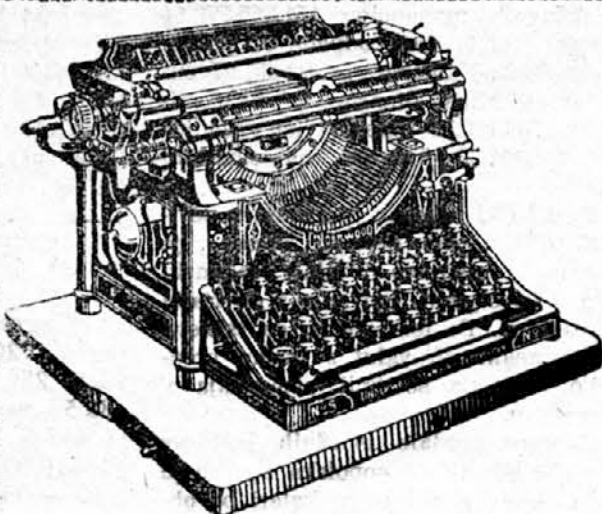
Izplačilo zadržanih 20%. Finančni minister je izjavil novinarjem, da se v kratkem prične z izplačevanjem 20%, pridržanih o priliki žigosanja, in sicer čim vpošljejo delegacije potrebne podatke. Doslej so prispeli tozadevni podatki samo iz Slovenije.

Konferenca o trgovini z devizami in valutami. V ponedeljek in torek se je vršila pri pomočniku finančnega ministra konferenca o novem pravilniku za trgovino z devizami in valutami. Konferenca se je po dolgi debati izrekla za princip vezane trgovine ter sprejela novi pravilnik, ki bo v kratkem objavljen ter bo stopil v veljavo 8 dni po objavljenju. Po tem novem pravilniku bo trgovina z devizami in valutami v nekaterih ozirih ugodnejša, v glavnem pa ostane vezana.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive stekl. plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradšče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Ali ste že okusili

„**LUKUL**“ ???naš prvi, edini domači juhini iz-
vleček (zabela), kateri**prekosi**vsled izdatnosti okusa in cene
vse druge izdelke.

Izdeluje „LUKUL“, d. z o. z., Ljubljana.

Zahtevajte v vseh trgovinah! Ne pošiljajte našega denarja v tujino!

Velika, popolnoma nova, dobro vpeljana mizarska tovarna
z lastno moderno sušilnico, na jako prometnem kraju, išče**kompanjona**a kapitalom nad 200.000 Din za takojšnji vstop. Ponudbe
pod „**Kapital**“ na upravo »Trgovskega lista«.Tovarna klobukov „**ŠEŠIR**“

d. d. Škofja Loka

izdeluje najfinejše klobuke vseh vrst iz zajčje dlake

Špecialiteta: velur klobuki.

Kupuje tudi vsako množino zajčjih kož.

Maraskino Morpurgočajica tega delikat-
nega likerja je ne-
popisen užitek!Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in druge izbrane likerje,
žganja, ekstrakte in sirupe.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. Morpurgo, Split.

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovnova 9.

šolske zvezkeRaznovrstne
za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije,
dnevniške in beležnice, raznovrsten papir in vse
šolske in pisar. potrebščine dobavljajo najceneje**TISKARNA „SAVA“, KRANJ.**

POZOR! Za trgovce posebno ugodne cene!

Zahtevajte**„MEDICINAL KONJAK“**

z znamko

„Alko - modri križec“

in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-KolizejDelniška glavica:
K 60.000.000**Trgovska banka d. d. Ljubljana** preje Slovenska
eskomptna bankaRezervni zakladi:
K 6.500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni šte. 146, 458.

Brzjavke: Trgovska

Samo na debelo!Zimska trikotaža vse
vrste nogavic, roka-
vic, havbce za otroke,
dokolenice ter vseh
barv volne.**GASPARI & FANNINGER**
MARIBOR**Samo na debelo!****Naznanilo fuzije.**Podpisana upravná sveta **Slovenske eskomptne banke** in **Trgovske banke** d. d. v Ljubljani naznanjata, da sta se **združila** oba zavoda vsled soglasnih sklepov izrednega občnega zbora z dne 20. maja 1922 ter bodeta odslej vodila posle pod tvrdko**TRGOVSKA BANKA**

Novi zavod razpolaga z delniško glavico

K 60.000.000in precejšnjimi rezervami ter bode mogel ustreči zahtevam svoje cenj. klijentele najkulantneje.
Prosimo, da ohranite do sedaj naklonjeno zaupanje tudi novemu zavodu in beležimo

Upravni svet

Slovenske eskomptne banke.

Upravni svet

Trgovske banke d. d. v Ljubljani.